

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica - Cod. Ettenheim-Münster 289

Aristoteles

[S.l.], [17. Jahrh.]

Caput 6tum

[urn:nbn:de:bsz:31-130062](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130062)

quod quando licet, colligendum est ex materia et circumstantiis.
 fides. si hoc ipso aliquo tempore est negatio ad videndum hoc est. hunc
 sensum vel debere recte vel sinister, tunc est disjunctiva,
 quia idem est ad. dicens: si quis dicitur in dolo ad videndum
 debet dori sinister. D. dicitur est disjunctiva si loquens de reaf
 sitote conditionata. Et si de absoluta. N. non autem loquimur
 de absoluta, unde bene notandum quod si non responsum ipsius
 homi vel absolute vel conditionate si absolute tunc est ipso disjunctiva
 neta, si conditionate, disjunctiva.

Capitulum

Regulae propositionum

Regula prima si subum est terminus communis, et officii signum unum
 ut singuli, omnia, nullo, etc. tunc si proterum est in singulis personis
 convenit, sicut distributiva, ut omnes homines sunt mortali. Ex parte vero si vox
 est idem signum quod solus, tunc enim subum signum collectivum est
 in hac parte omnes personae veniunt ad exemplum, quod tunc
 signum pro aliquo populo. Ex parte vero si proterum est in omnibus
 personis vel signum numerum cardinale vel totalitatem, tunc enim
 est in subum signum collectivum ut hic: omnes personae sunt mortali, omnes
 hoc est aliam generum numerum; hinc ex parte vero si vox est personis
 in plurali, tunc enim si proterum est aliquam ad unum collectivum
 signum, tunc subum signum collectivum est si dico: omnes solubiles
 moris sunt duo, si vero numerum collectivum signum signum
 distributiva V. g. hic: omnes homines sunt rationales, ubi pluralis signum
 pro signum.

Regula secunda, si proterum est commune propositionis, et affirmativa
 officii signum particulari aliquo quiddam est. Tunc si proterum
 signum ad unum est affirmativum ad existitiam aliteris causa, signum
 omnia signum; si vero proterum hoc est signum sed solus, ut
 ad unum, aliteris nequidalem, desiderium, debitum
 in plurali, tunc enim si proterum hoc est signum sed solus, ut
 hoc signum congregate. si si dico: aliquis logicus

potesté dignitatis p[ro]prio, quia siq[ui]s aduale p[ro]prium adu[er]s[us]
 determinationem conyom[un]i necessario est de p[ro]prio. si vero dico
 aliqui colomye neq[ue] p[ro]prio ad scribendum, n[on] p[ro]prium adu[er]s[us]
 scribentis quia plures colomye, quoniam determinate p[ro]prium
 ad si quis ad scribendum, in nullo determinate p[ro]prium scrib[en]t[is]
 hoc p[ro]prio, et consequenter supponit dignitatem.

Regula 2da. si p[ro]prium p[ro]prium affirmativa supponit collectivam ordin[ariam]
 dicit p[ro]prium supponit dignitatem v[er]o: o[mn]i[m] n[on] s[un]t s[im]ul s[un]t e[ss]entia
 s[im]iliter vel ipse vel ille exercit[us], dom[us] o[mn]i[um] evangelista s[un]t q[ui]dam
 s[im]iliter vel ipse vel ille ex p[ro]prietario. ecce dom[us] predicatora con
 versabilia sunt s[im]iliter, que si p[ro]prium s[un]t collectivam ab[er]r[ant]
 ip[s]o s[un]t collectivam, vel certe indefinite s[un]t in com[un]i. sic hoc
 p[ro]prio: o[mn]i[m] h[ab]et collectivam s[un]t p[ro]prium ad rationale n[on] habet hoc s[un]t s[im]ul
 vel hoc vel illud ad rationale, sed hoc: sola collectivam h[ab]et sola
 collectivam adu[er]s[us] rationale, vel indefinite h[ab]et. collectivam h[ab]et
 et ad rationale in com[un]i.

Regula 3ta. si in p[ro]prietate affirmativa dicitur com[un]i nullum
 p[ro]prium habet signum nec particulare nec universale, suspensum
 supponit p[ro]prium intendit loquens quod ordinaria colligitur adu[er]s[us]
 predicatora, quod si dicitur ad eandem com[un]i colligitur s[im]ul, p[ro]prium
 supponit collectivam. si vero o[mn]i[m] s[un]t s[im]ul com[un]i, et si in materia
 necessaria supponit distributivam. collectivam in hac p[ro]prietate: p[ro]prium
 hoc s[un]t s[im]ul quia s[un]t s[im]ul et p[ro]prium s[un]t s[im]ul distributivam vero
 in hac: hoc est ad s[im]iliter s[un]t s[im]ul o[mn]i[m] hoc, si p[ro]prium est colligitur,
 plerumq[ue] supponit dignitatem si s[un]t adu[er]s[us] actionem, et de aliquo determi
 nate p[ro]prium scribentis, et hoc ambulat. si vero de nulla scribentis,
 supponit dignitatem ut: equus est necessarius ad equidem. si autem
 est p[ro]prium determinativa, ordinaria supponit universaliter v[er]o: res s[un]t s[im]ul
 ab[er]r[ant], s[un]t s[im]ul o[mn]i[m]

Regula 4ta. si p[ro]prium est affirmativa sive universalis sive particularis
 et predicatora habet signum inintentionalem, reg[is] p[ro]prium est
 confusum, s[un]t s[im]ul supponit dignitatem, et o[mn]i[m] h[ab]et dicitur aliqui hoc
 est p[ro]prium. si vero factum est confusum, dicitur adu[er]s[us] com[un]i confusum

et si proutem habet sequens de intentionalem, tunc sequens indefinita
 ut si duo: aliqua species alij est hoc, sequens enim n. e. aliqua species alij
 est hoc nec alij hoc seu hoc in conueni.

Regulabilia: proutem ipsi negotio si habet sequens in intentionem
 sem sequens de intentionem, quia sequens n. e. molignandi natura
 hoc e negotio post se v. g. nullo hoc e lapis, sicut negs hic lapis,
 negs hic, negs alij. excipit tamen terminum figuralem vel multi-
 plicabilem qui n. potest distribui e. g. nullo hoc plurius est
 Petrus n. est. alij etiam excipit nomina collectionem figuralem
 vel Petrus n. duodecim apostoli, alij tamen n. excipit quia populum
 dicitur Petrus n. hic duodecim apostolorum huiusmodi solum
 possibile.

Quae sequens alia quaedam terminum proprietatis. imo e. huius
 sine augens termini ut tempus per se ipso in portulo, ut scilicet
 utis res cum tempore, ut in hac questione: Petrus scribit.

Patet quod dicitur ampliatio, quia e acceptio termini pro alio tempore
 ore quom tota figura sit in hac equitate per duplici questione:
 necesse e conueni, hoc e. ille qui fuit peccator nunc e conueni.

Hic e restrictio, vel contractio termini a maiore ad minorem figuri-
 onem si est in duo: oij hoc qd n. dicitur, oij restringit, quia Christus
 n. e. n. dicitur qd e alienatio vel translatio termini a propria
 signatione ad impropria e. g. prolati dicitur: ista e diminutio vel
 acceptio termini tantum secundum partem, ut hoc e in toto, ista
 e appellatio vel denominatio quae formale figuram unig tribuitur
 alteri v. g. flexio n. magnus, ubi vox magnus secundum
 tribuitur n. ratione corporis, sed magnam facinoram.

Solueretur Obiectiones.

Obiectio in si duo oij Petrus e collectio cuius, proutem figuram
 collectionem, et tamen solum sequens de intentionem, quia
 nota e imo regula. R. dicitur autem predicalem figuram col-
 lectionem semper eandem et eodem modo, sicut autem dicitur

354
 R. dicitur autem et hoc ideo, quia est effectum signo collectivo o o o
 dicitur distributive. N. autem est collectio. In eadem tandem primum
 primum negativum signum distributive non est effectum signo colle-
 ctivo quale hic est o o o, quod hoc ideo, quod hic accipitur ab eodem
 non potest signum distributive.

Capitulum 1°

De definitione eiusdem Reguli.
 Sed plerumque tam definitio quam descriptio per rationem naturalem
 non est in se necessario. unde fit et definitio non nihil dicere et
 aut non est id quidem verum, quod definitio in ista naturali operatione
 habet fit incompleta ratio, sed solum completa definitio. et si fit
 aut definitio est primum demonstratio, in qua de pura defini-
 tione, sed de significatione definitiva. inter tres modos fieri. definitio
 essentialis remem definitio per argumentatio proprietate est definitio
 explicata. definitio autem modo fieri in genere quod fit ratio per se
 autem ignotum ex solo. ipsa vero definitio sua natura est ratio
 explicata quid dicitur de definitione rei. vera autem accipitur definitum
 est definitio. Definitio formalis in definitione huiusmodi est ratio
aut conceptus huiusmodi ex parte huiusmodi obiecti et representatio
nihil obiectivum. Definitio formalis est ratio dare explicitam
naturam rei. V. g. huiusmodi ad rationalem definitio obiectiva
 est ipsa res per definitionem formalem dare representata: unde de-
 finitio obiectivum est definitio obiectiva solum formaliter dicitur.
 Definitio essentialis duplex est metaphysica et physica, sed metaphy-
 sica fit per genera et differentia. V. g. ad hoc quod quod fit idem
 est definitio metaphysica. Physica fit per partes physicas
 sequitur aliquid componitur. V. g. hoc est compositum ex corpore et anima et
 unione, quod dicitur quod et consideratur metaphysica. Definitio descriptiva
 descriptiva apparet naturam rei per proprietates et accidentia. V. g.
 hoc est animal rationale. Cuiusmodi explicat rei naturam per
 causas extrinsecas et effectus, et hoc est res quod fit hoc ad eandem
 sed hoc sunt partes descriptionis quoniam definitionis. ad faciendam
 porro bonam definitionem fit iam.